

Namesto uvodnika

Na pragu 68. letnika revije ponujamo bralcem izbor prispevkov, ki bodo zanesljivo sprožili različne odzive. Slavofili ne bodo veseli trditve uglednega diplomata (in državnega sekretarja v Uradu predsednika republike) dr. Iztoka Simonitija, da 55 milijonov Slovanov, ki bodo maja letos postali polnopravni državljani Evropske unije, k tej skupni hiši ni prispevalo ničesar pomembnega.

Takole pravi v prispevku *Slovani in Evropa*: "Slovani so že nekaj stoletij najštevilčnejši rod med evropskimi narodi, vendar je njihov prispevek k idejam in praksam humanizma, liberalizma in moderne nesorazmerno skromen v primerjavi z germanskimi in romanskimi narodi. Pravo in široko prosvetljenstvo, ki je zahtevalo svobodne ljudi v svobodni družbi, je vzhodno Evropo in Balkan, torej praktično vse Slovane, zaobšlo. S tem so se zaostanki vzhoda za zahodom, ki jih čutimo tudi danes, še povečali. Ta del Evrope je močno zastajal v gospodarskem, socialnem in političnem življenju in se zato zelo počasi civilizira."

Marsikdo bo vesel, da smo v prvo številko revije vključili tudi pogovor z Bogdanom Novakom, enim najuspešnejših slovenskih mladinskih pisateljev. Bogdan Novak je zanimiv so-govornik. In odkrit. "Tri knjige sem izdal v samozaložbi," pravi, "Ninina pesnika dva, Božička in pa Puščavo. Prvo sem tiskal v samozaložbi, ker bi mi jo pri založbi izdali šele po treh ali štirih letih, Božička so mi zavrnil, češ da v njem mešam realnost in fantazijo oz. pravljичnost in da to ne gre, čeprav v svetu zdaj delajo natančno to. Ampak vse tri knjige sem razprodal. Ninina pesnika dva je doživela celo ponatis, od česar sem kar dobro živel. Nakar sem pisal še Lipo in bilo je vse krasno, dokler me naenkrat založba ni več marala. Ne vem, zakaj." Mladi bralci očitno vedo, kaj jim je všeč; za urednike nekaterih založb pa to ostaja skrivnost.

V nadaljevanju lahko preberete nove pesmi Milana Vincetiča in Mete Kušar (marsikdo bo odkrito priznal, da ne razume njene poezije, čeprav je za angleškega pesnika Stephena Wattsa ravno Meta Kušar najzanimivejša slovenska pesnica), dve

najnovejši zgodbi plodovitega Vinka Möderndorferja (kdo le piše vse te njegove knjige in drame? – pa menda ne – kot se govori za Brechta – njegove dame?), pesmi petih imenitnih hrvaških pesnic v odličnem prevodu Vena Tauferja ter drugo nadaljevanje in zaključek literarno-delavniškega dnevnika Saše Vuge, v katerem avtor v samosvojem stenografskem stilu spremlja nastajanje svojega romana *Sij s kačjih rid*.

Posebno pozornost si zasluži esej Bena Okrija, v Angliji živečega črnškega avtorja, ki osebno in doživeto razmišlja o problematičnem liku Othella. ("Čeprav to sprva ni bila igra o rasi, jo je tako naredila zgodovina. Čustveni naboj *Othella* je odvisen predvsem od tega, kako ga vidimo na odru. Othellova barva kože na papirju ni resnična. Lahko se ji izognemo. Coleridge je priznal, kakšen krasen kompromis je napravil, ko je bral to dramo. Ko pa jo je videl na odru, je bil ogorčen nad zakonskimi nežnostmi Othella in Desdemone. Manj temna barva kože ublaži silovitost spolnosti. Obe skupaj sta skoraj neznosni.")

Z esejem Svena Birkerts *Zapiski s spovedi* uvajamo še eno novo rubriko, *O branju*; v njej bo v vsaki od naslednjih številčk tega letnika eden od znamenitih pisateljev obelodanil svoje poglede na to pregrešno navado. ("Branje? No, ja – za vsem skupaj je kljub mojim morebitnim napihnjnim izjavam še vedno ostanek nekega občutka, da ta moja navada ni do kraja hvalevredna.")

In potem, seveda, kritika (knjig in gledaliških predstav), najodmevnejši in – kot je pričakovati – najspornejši segment Sodobnosti. Lucija Stepančič razglablja o *Banalijah*, z Jenkovo nagrado ovenčani zbirki Braneta Mozetiča, Katja Klopčič se loteva *Sukuba*, najnovejšega romana Vlada Žabota, aktualnega predsednika Društva slovenskih pisateljev, Amelia Kraigher je razočarana nad Jovanovičevo režijo dramskega prvenca Saše Pavček *Čisti vrelec ljubezni*, Vesna Jurca Tadel se sprašuje, kaj je šlo narobe pri Tauferjevi režiji Gombrowiczeve drame *Ivona, princesa Burgundije* ... In to še ni vse: uvedli smo tudi potopisno rubriko. V prejšnji številki nas je zabaval Branko Gradišnik, tokrat Lidija Dimkowska na poseben način doživlja New York ...

Skratka, za vsakogar nekaj. In kot da to ni dovolj, v naslednji številki uvajamo še eno novo rubriko: o slikarjih in kiparjih, o razstavah, o umetnosti nasploh (urejal jo bo pisatelj in umetnostni zgodovinar Vladimir P. Štefanec). Prijetno branje.

Urednik